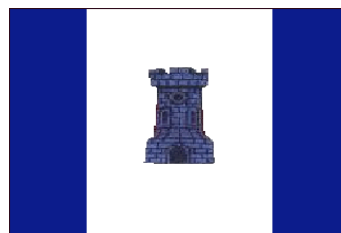

Wandeling

De Notelaer-Groot Schoor-Buitenland

© Vicky

Korte samenvatting van de wandeling.

Gezien de korte afstand van ongeveer 5km heen en terug via de scheldedijk kan de wandeling niet meer dan 2uur à 2u30 duren, of men moet uitbreiden en de punten 5 en 6 ergens anders aan bod laten komen.

Vertrek aan De Notelaer afhankelijk of de mensen per bus komen (opvang aan het beeld van de dijkgravin) of individueel (opvang aan de tuinzijde van De Notelaer).

Na de wandeling en de terugkomst aan De Notelare moet er mogelijkheid zijn om ofwel binnen te gaan en/of iets te drinken.

Er zijn 4 stopplaatsen voorzien

1-De Dijkgravin

- Het verhaal van Suzanne gespiegeld aan Jeanneke Tielemans
- Functie van de dijkgraaf
- Iets over de schrijfster

2-De Notelaer

- Familie d'Ursel en andere bewoners
- Bouwstijl van gebouw en verklaring van wat je ziet
- Functie van het gebouw

3-Het Groot Schoor

- evolutie van de Schelde als stroom door de tijden heen
- Ontstaan van het schoor
- Verklaring slikken en schorren

4-Het Buitenland

- Naam verduidelijking
- huizen
- wissen, wijmen en mandenvlechters

5-Sigmaplan

- Oorzaak plan
- Aangepast sigmaplan
- Toekomst Hingene polder van 25ha.

6-Biologische waarderingskaart

- ontstaan
- hoe voor dit gebied

De uitleg over het Sigmaplan zit niet direct vervat in de wandeling maar de informatie kan gebruikt worden als er vragen zijn rond dit plan en gevolgen voor de regio en zijn bewoners, of als de tocht langer wordt gemaakt.

Ook niet vervat is de uitleg over de biologische waarderingskaart, maar dit kan van pas komen als je op stap bent met groene jongens, kan je iets meer vertellen over de biologische waarde van de streek waarin je wandelt.

1-De Dijkgravin

-Het verhaal van Suzanne gespiegeld aan Jeanneke Tielemans

Het beeld van de dijkgravin werd geïnspireerd op een personage uit een roman van Maria Gevers, Suzanne Briats, als dochter en enig kind van de dijkgraag leert Suzanne in haar jeugd al (mee) doende het vak van dijkgraag. Na zijn dood is zij de enige die het beroep als geen ander kent, toch is haar aanstelling als opvolger geen vanzelfsprekendheid, zij zal moeten vechten tegen de seks-vooroordelen van die tijd, maar haar vakkenis en ambitie zullen het uiteindelijk halen.

De schrijfster laat zich voor deze inspireren door de figuur van Jeanne Tielemans die zoals haar voorouders rentmeester was van de familie d'Ursel, maar eveneens griffier-penningmeester van de zeven polders van de 'Generale dijkage van Bornem-Hingene en Weert', door haar functies had zij relaties met belangrijke personen maar had zij tevens contact met de bevolking.

Het werd beeld gemaakt door Mariette Coppens.

De centrale thema's in de roman zijn de Scheldepolder en de Schelde, gesitueerd tussen Temse en St Amands, in het verhaal zit ook een liefdesgeschiedenis verweven tussen haar en een van haar knechten, maar om de afloop te weten moet u het boek lezen.

-Functie van de dijkgraaf

De Dijkgraaf is de voorzitter van een polderbestuur, zijn taak bestaat erin de kwaliteit van de dijken te controleren.

De dijkbesturen waren in het leven geroepen door de graven van Vlaanderen. De feodale heren stimuleerden de inpolderingen die zowel henzelf als de bevolking ten goede kwamen. Het water in bedwang houden en de veroverde gronden veilig en in goede staat houden, werd daarbij een belangrijke taak. Al snel zag men in dat dit geen zaak kon zijn van individuele verantwoordelijkheid, maar dat er een instantie moest komen (met rechtsnormen) om het algemeen belang te behartigen.

Daaruit is de dijkraad, dijkage, broek of polderbestuur gegroeid. De raad was een zelfstandige corporatie met eigen rechten en plichten. Voor de Hingense polder werden die bevoegdheden in een soort grondwet toegekend in 1574 en 1586.

In 1808, onder het Franse bewind, werden de polders door de wet voor de eerste maal als een geheel gezien en behandeld. Deze wet blijft nog steeds de basis vormen van de huidige reglementering.

Sinds de wet van 1957 zijn de polders wel meer onder het toezicht gekomen van de hogere overheid.

Een Polderbestuur is een onafhankelijk overheidsbesuur en bestaat uit een dijkgraaf, een adjunct-dijkgraaf, een aantal gezworenen, een ontvanger-griffier en een sluismeester. Jaarlijks wordt er een algemene vergadering georganiseerd en er zijn periodieke verkiezingen. De besturen staan onder de voogdij van de Provincie die de beslissingen moet goedkeuren. De besturen heffen polderbelasting in functie van de grootte van de polder. Met die pot worden de beheerswerken uitgevoerd.

De dag van vandaag staat het Polderbestuur nog steeds in voor het beheer van de waterlopen, maar niet meer voor rivieren als de Schelde.

Sinds de Sigma-werken van de jaren 1970 werd de zorg hiervoor overgenomen door een nieuw overheidsbestuur (Zeeschelde). De wetgeving op de polders van de jaren 1950 is nog geldig. Inhoudelijk komt ze ondertussen wat conservatief over.

De Polderbesturen zorgen voor het hinterland van de rivieren en hebben het beheer van de waterlopen van klasse 2 (gesubsidieerd door de provincie) en 3 (gesubsidieerd door de

gemeente) in handen. Zij zorgen ervoor dat de grachten goed onderhouden worden zodat er een goede doorstroming kan zijn naar de rivieren. Zij staan ook in voor de bediening van de uitwateringssluizen. Een modernere taak is het beheren van het water, nl. ervoor zorgen dat het water gedoseerd in de rivieren terecht komt. Men gaat zijn verantwoordelijkheid ook meer richten op het aanpakken van problemen bij de bron. Een decreet van 1996 voorziet in een 'code van de goede praktijk'.

-lets over de schrijfster

Maria Gevers (Edegem 1883-1975) was een kind uit de burgerij, zij woonde gans haar leven in Edegem op het domein Missenburg dat nu Muizenburg heet. Als kind uit de burgerij werd ze thuis in het Frans opgevoed, zij zal in die taal haar meeste werken schrijven.

De roman "La comtesse des digues" of "De Dijkgravin" het is haar eerste roman die ze schrijft op 48-jarige leeftijd, het vertelt het leven van de dochter van een dijkgraaf die zopas overleden is, ze treed in zijn voetsporen en wordt door het bestuur op haar beurt verkozen als dijkgravin. De vertaling gebeurde door Frans Verschoren.

Andere werken van haar: "la serenade de mai" en "vie et mort d'un étang" waarin zij haar jeugd en latere leven beschrijft op het familiedomein.

De dijkgravin

Door de Vlaamsche laagvlakte deint, majestatisch kalm, de breede Scheldestroom. Geen rotsen vernauwen zijn bedding; geen heuvelen versperren zijn baan. Fier en vrij stuwt hij zijn wateren door de vlakke, blonde watergod, heer en meester van de landerijen ommendom.

De oeverbewoners, taai en pezig, ontworstelden hem na eeuwenlangen, koppigen kamp, lappen grond, die ze omwilden door kloeke dijkkruggen, met sluizen hier en daar, ter regeling van den toevloed of den afvoer der wateren. De hoge dijken, dammen van gestold slijk en van zand, weerstaan aan het geweld van het wassend getij en bij iedere volle maan glijden de stille booten voorbij, hooger dan de kruinen van de notelaars en de appelboomen aan den voet van den dijk.

Soms gebeurt het dat maan en wind, regen en tij samenspannen om het Scheldewater op te stuwen in driest geweld, tot alles breekt. De oogst gaat verloren; het vee verdrinkt. De menschen vluchten of zoeken redding en heil op het stroo of de pannen der daken van huizen en schuren.

Doch de dijken worden hersteld, de wateren trekken zich terug. Alhier, aldaar blinken nog ronde plassen zegels gestempeld door den waterbeheer op het perkament van den feodalen grond-waar het draaikolkend water trechters holde in den bodem: dat zijn de Wielen.

Marie Gevers

Vertaling: Frans Verschoren

'La Comtesse des Dignes'

2-De Notelaer:

-Familie d'Ursel

De Notelaer werd gebouwd door de 3° graaf d'Ursel, Wolfgang Guillaume en zijn echtgenote Flore d'Arenberg, zij lieten hiervoor de Franse architect Charles de Wailly overkomen (heeft ook meegewerkt aan het domein van Laken).

Het werd gebouwd tussen 1791 en 1794, we zitten nog in de Oostenrijkse periode maar de Fransen staan te trappelen om hun Franse Revolutie uit te dragen over Europa.

De familie zal De Notelaer gebruiken tot in 1953.

In onbruik en verval geraakt door o.a. de overstroming van 1953 werd dit gebouw van de ondergang gered door de familie Camu, die er hier tot in 1970 een echt trefpunt voor kunstenaars van maakte, derde eigenaar was kunstschilder Vic Gentiels, hij zal het in 1983 verkopen aan de Vlaamse Gemeenschap die het in 1985 zal openen als een toeristische en recreatief onthaalcentrum van de Schelde, sinds 1999 is het in erfpacht gegeven aan erfgoed Vlaanderen.

-Bouwstijl van gebouw en verklaring van wat je ziet

Het is in neo-classicistische stijl, een soort van Belvédère, het is een staaltje van metaforische architectuur of architectuur parlante(1)

Het ligt hier wat ongewoon tegen de dijk, maar die was vroeger niet zo hoog aangelegd, waardoor men ook van op lagere verdieping een prachtig zicht had op de Schelde, het gebouw is achteraan anderhalve verdiepingen hoger dan vooraan, het is een gebouw dat lijkt in elkaar geschoven, aan de rivierzijde zien we een achthoekig plan en het gedeelte aan de tuinzijde is dan weer rechthoekig.

Aan de kant van de Schelde zien we in de boogvelden 5 bas-reliefs die de Schelde en haar bijrivieren voorstellen.

Reliefs buitenzijde, van links naar rechts :

Rupel : tweestaartige meermin met een druiventros, misschien verwijzend naar de wijngaarden van de abdij van Hemiksem of zelfs naar de wijnteelt in het Brusselsse.

Leie : liggende stroomgodin met naast haar een kruik waaruit water vloeit. Aan de linkerkant een bloeiende lisplant verwijzend naar haar Franse naam : la lys.

Schelde : oudere man smet baard. Hij steunt op een roeispaan en heeft een hoorn des overvloeds met lokale vruchten in de linkerhand.

Dender : liggende vrouwenfiguur met bladerkroon. Naast haar een hoprank, verwijzend naar de hopstreek bezuiden Aalst.

Durme : oudere triton met dubbele vissestaart. Hij kijkt naar een tros okkernoten.

-Functie van het gebouw

Het was bedoeld als rust,- en schuilplaats op de wandeling, het was ook een geschikte uitvalsbasis voor de jacht in de buitendijkse schorren en een schitterend kader voor adellijke diners en gezelschapspelen in beperkte kring.

Binnenin hebben we vooral aandacht voor het Italiaans salon met zijn parket, van op de uitkijkkoepeel heeft men een prachtig zicht op De Schelde.

3-Het Groot Schoor

-Evolutie van de Schelde als stroom

De Schelde mondde vroeger veel Noordelijker langs Bergen-Op-Zoom en mondde daar uit in de Noordzee, in sedert het begin van de 11° breken de drempels die de verbinding Honte-Antwerpen afschermden van de zee door, hierdoor ontstaat er voor het eerst een kleine rechtstreekse verbinding tussen Antwerpen en de zee.

Doordat de weg die de Schelde moet volgen plots korter is geworden was de vloed groter en stijgt het waterpeil in Antwerpen met één meter.

Toen de Honte(2) tijdens de zware storm later bekend als de St Elisabethsvloed van 1430, openbrak en aldus de Westerschelde vormde kregen de Schelde en haar bijrivieren voor het eerst af te rekenen met wisselend tij, tweemaal per dag eb en vloed met een maximum hoogteverschil van 5 meter en om de 28 dagen een springtij doet daar nog afhankelijk van de weersomstandigheden nog 1 of 2 meter bovenop.

-Ontstaan van het schoor

In 1552 breekt de schelddijk hier, door de kracht van het water dat in de polder stroomt wordt het gat een groot en diep kolkgat, wat 'een wiel' wordt genoemd.

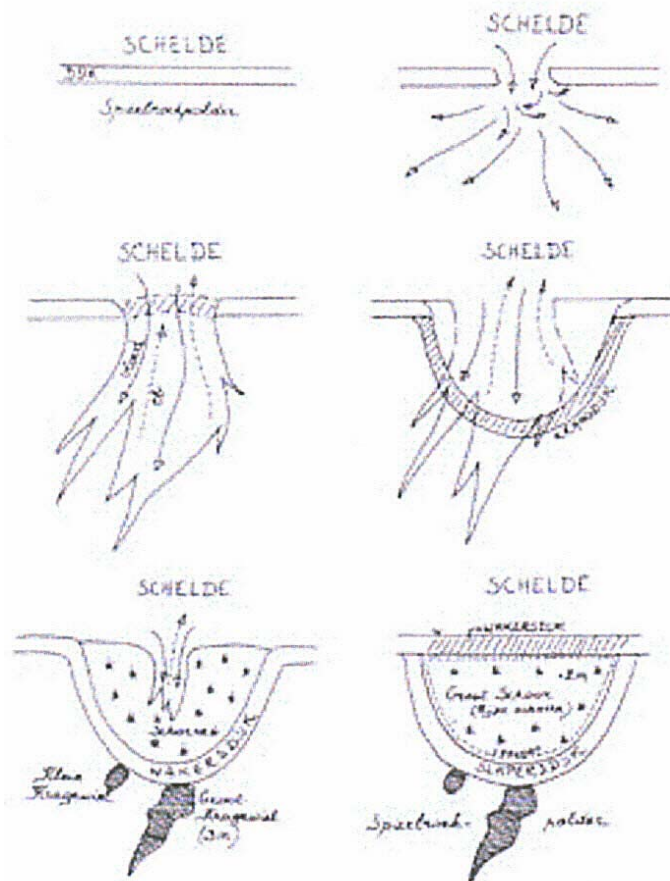
Men probeert het gat te dichten maar men lukt er niet in, uiteindelijk zal men een nieuwe kraagdijk maken(1554) in de vorm van een ring, tegen deze dijk wordt materiaal aangeslibd en na een verloop van tijd is van het oorspronkelijk wiel dat bij de overstroming ontstond niet veel meer over.

Na een dertigtal jaar in 1586, is het wiel of de schorren zodanig verlandt dat ze kan worden ingedijkt. Pedro Coloma bouwt een nieuwe dijk ter hoogte van de oorspronkelijke oude dijk. De ingedijkte schorre kan nu verder groeien tot een polder. Door het aangeslibd materiaal ligt het gebied tussen de dijken nu hoger dan die in de omgeving, op ca 2.5 m en door de dikkere kleilaag kan de grond voor landbouw gebruikt worden.

Het Groot Schoor ligt met de aangeslibde gronden iets hoger. Hierdoor heeft het terrein een betere grondwaterhuishouding. De grond komt dan ook in aanmerking voor akkerbouw en fruitteelt; laagstammige appel- en perenbomen – tarwe, gerst en maïs.

Achter de kraagdijk zijn nog 2 restanten, het groot en het klein kraagwiel. Op sommige plaatsen is het groot kraagwiel 12m diep.

De naam van het Kragewiel zou volgens de legende komen van de naam Krochterwiel, omwille van de bijzondere tussenkomst van Onze-Lieve-Vrouw uit de Krocht te Bomem. Toen de doorbraak van de dijk had plaatsgehad en de Kragewiel was gespoeld, probeerde men tevergeefs de opening te stoppen, maar dat lukte niet, of tenminste maar gedeeltelijk. Toen droeg men processiegewijs Onze-Lieve-Vrouw uit de Krocht (Bomem) naar de waterplas en de doorbraak hield ogenblikkelijk op. De plaats kreeg de naam van Krochterwiel, nu Kragewiel.

-Verklaring slikken en schorren

De getijde werking heeft ervoor gezorgd dat die Schelde een groot natuurgebied is geworden met slikken en schorren, ze heeft er ook voor gezorgd dat we in het Schelde-estuarium 3 gebieden onderscheiden, een zoutwater gebied (van de zee tot Hansweert) een brakwatergebied (van Hansweert tot de monding van de Rupel) en een zoetwater gebied verder stroomopwaarts.

Slikken overstroomd tweemaal per dag en zijn vooral een voedselbron voor vogels die ofwel overwinteren of die via de trekroutes over de scheldevallei komen. Door de sterke stroming van het water zal je hier geen begroeiing waarnemen.

De schorren daarentegen komen slechts éénmaal om de 28 dagen onder water te staan, als zon en maan in één lijn staan is het springtij en komt dit gebied onder water, hier zal je wel vegetatie aantreffen, afhankelijk of je in zout of zoet water zit zal deze vegetatie wijzigen. In zout water zien we overwegend rietkragen, in zoet water zal vooral de wilg te zien zijn langs de waterkant en in de schorren.

In deze overgangszone zien we zowel riet als wilgenstruweel, het riet werd vroeger gekapt voor daken van schuren en huizen van de arme man, het wilgenstruweel werd dan weer gekapt voor de mandenvlechters, maar daar meer over in het buitenland.

Ieder gebied heeft zijn eigen fauna en flora, wij bevinden ons hier de grenszone van beide laatste gebieden met overwegend zoetwater.

4-Het Buitenland

-Naam verduidelijking

Buitenland is een buitengewoon gehucht van Bornem. Buitenland kent een specifieke historische en geografische context. Dit gebied was oorspronkelijk een sterk geïsoleerd landelijk gehucht – in het noorden volledig begrensd door de Schelde. Het bleef onbewoond tot 1845. Vanaf het midden van de 19de eeuw start de familie Mercx-Verellen onder impuls van Frans Mercx een mandenvlechterij op. Er was zelfs sprake van een 200 werknemers De familienederzetting groeit uit tot een woonkern. Deze buitengewone ontstaansgeschiedenis verklaart de afwezigheid van een kerk, een school of andere gemeenschappelijke voorzieningen.

De huidige bewoners zijn meestal gegoede Antwerpenaars. Sommigen hadden hier een woning die vooral als zomer,- of vakantieverblijf dienst deed, maar laten kwamen er zich permanent vestigen.

Familie Merckx-Verellen

Zijn indirecte afstammelingen van Rockox. De kinderen, kleinkinderen, achterkleinkinderen van de families Mercxk, Broeckx, Schiltz en de Keersmaecker klimmen op tot ene Gaspar Broeckx die huwde met Maria Wittelaer in 1824 in Antwerpen. Langs de kant van Maria Wittelaer komt men Thomas Gramaye tegen die met Catarina Deneff huwt – zij hebben 2 dochters; Jacoba Gramaye huwt met Andreas Rockox.....

Een dochter van Gaspar Broeckx en Maria Wittelaer: Isabella Broeckx huwt met Frans Merckx – uit dit huwelijk komt de stam Merckx.

-huizen

Buitenland bezit een merkwaardig en uniek ensemble van huizen – het zijn gereconstrueerde historische panden die op initiatief van Victor Mercx-Verellen werden opgetrokken.

-Het Reuzenhuis maakte ook heel even deel uit van het decor in Stille Waters. Het was het huis waar Jana haar broer ontmoette. Maar dat feit dateert van heel recent – het huis heeft reeds een hele geschiedenis achter de rug. Aanvankelijk werd dit huis opgericht als refugehuis van de Ridders van de Duitse Orde (1548)-De Teutoonse Ridders. (Het huis stond in de Mattenstraat in Antwerpen, maar werd er afgebroken bij de rechtekking van de Scheldekaaien.

Enkele eeuwen later (1856) werd het door brand verwoest. Ter gelegenheid van de wereldtentoonstelling in Brussel in 1897 zou een replica fungeren voor de koekjesproducent De Beukelaer. Een jaar later werd het gebouw heropgericht op deze plaats.

De globale architectuur van het Reuzenhuis is renaissancistisch. De voorgevel werd bepleisterd, de overige gevels werden niet met een laagje cement bestreken zodat het horizontaal effect van de speklagen tot zijn recht komt. Het gebouw is voorzien van trapgevels en dakkapellen en bezit een aantal stenen kruisramen. In de gevelnis boven de rondboogvormige barokke inrijpoort staat een klassiek beeld van de handwerpende Brabo Ook de Gildekamer en de Sint-Jakobstoren (een 8-hoekige Pagaddertoren) allebei afkomstig van de Wereldtentoonstelling in Antwerpen in 1894.

-Sint-Jacobstoren heropgerichte 8-hoekige pagaddertoren, afkomstig uit Oud-Antwerpen op de Wereldtentoonstelling in Antwerpen in 1894. Gedateerd 1898 op het wapen van de stenen leeuw, waarin tevens de initialen VMV (Victor Merckx-Verellen) van de opdrachtgever voorkomen.

(Pagadder: komt van het Spaanse woord 'pagar' – betalen : een pagadder was een jongetje van zo'n 8 à 10 j. oud dat boven in de toren de wacht hield en de volwassenen alarmeerde als er een schip te zien was – en daarvoor werd hij betaald)

Een andere uitleg is dat rijke mensen aan de buitenwereld lieten zien dat zij rijk waren doordat zij de trap niet in maar buiten hun huis aanlegden, omdat zij niet graag nat werden tijdens het bestijgen van de trap werd die overwelfd en krijg je een toren naast het huis.

-Gildekamer: (Ligt aan de overkant van de pagadertoren – gans achterin) eveneens afkomstig van de Wereldtentoonstelling in Antwerpen.

-Eigen woning VMV: Herenhuis dat refereert aan vakwerkbouw. Het heeft een sterk overkragend zadeldak en windborden. Verder werd baksteen decoratief gebruikt (baksteenpolychromie). De initialen van de bouwheer werden in het gevelmetselwerk verwerkt.

- Eén van de huisjes werd heel recent ook heel bekend, nl als Huisje van Jana. (eerste huisje aan de Dijk).

-Wissen, wijmen en mandenvlechten

De belangrijkste grondstoffenproducent voor de mandenvlechterij is de wilg. Zijn scheuten (of tenen) vormen de basis voor de wijmen die tot verschillende gebruiksvoorwerpen kunnen worden verwerkt.

(verschillende soorten afhankelijk van het eindproduct: bvb de schietwilg en de katwilg, geschikt voor het vervaardigen van een stevig hek; kraakwil, amandelwig hebben een zeer ruim toepassingsbereik.

-Poten

In een omgespitte akker werden de wilgenscheyten van ca 23 cm lengte volledig in de grond geduwd; soms gebruikte men ook stekken die 2 à 3 j.oud waren en die zo'n 30 cm boven de grond bleven uitsteken. Dit kon alleen in zeer vochtige en vette grond. Het werden miniatuurtrunkjes. Na een tijdje schoten de loten uit en leverden twijgen die volgens de soort 2 tot 3.5 m lang konden worden.

-Wijmen kappen en sorteren

Elk jaar na het vallen van de blaren werden de éénjarige wijmen tegen de grond afgekapt met een 'wijmmes'. De stronk liet men staan en hieruit schoten dan in de lente de nieuwe wijmen op.

De afgekapte scheuten werden vervolgens in schoven van ca 1.08 m omtrek gebonden in een daartoe bestemde ezel en met een ijzeren kabel samengeperst. Op die manier werden ze aan de verwerker meegegeven. Bij de verwerker werden de schoven losgemaakt en in een put of kuip ca 60 cm rechtgezet. De wijmen werden op lengte gesorteerd: van groot ca 3.5m tot klein ca 1m en in bussels bijeengebracht.

-Behandeling van de wijmen

Het grootste deel van de wijmen was bestemd voor zgn 'wit' werk. Dit waren manden en korfjes die netjes moesten worden afgewerkt (manden voor voedingswaren, konijnenmanden, wasmanden..). Ze werden dan ook gemaakt van ontschorste wijmen en waren wit of witgeel van kleur. Om ze wit te maken moesten een speciale behandeling ondergaan.

Deze wijmen werden nadat ze gesorteerd en in bussels bij elkaar waren gebracht opnieuw geplant in bemeste en goed vochtige, slijkerige grond. Na de winter schoten de wijmen in het voorjaar uit en eens in volle sap, trok men ze terug uit de bodem en kon met beginnen met het ontschorsen of het 'plekken'. Dit gebeurde met een plekijzer (of plekmolens voor bussels): dit bestaat uit 2 lange in V-vorm geploide, duimdikke ijzeren staven. Daar werden de wijmen doorgetrokken, zodat het schors splijt en verder met de hand van het wit hout kon worden verwijderd. Het plekken van de wijmen begon in april en duurde tot Sinksen.

Na het plekken werden de wijmen in de zon gezet om te drogen. Als ze voldoende gedroogd waren werden ze met kleine wijmpjes bijeengebonden en opgeborgen in de magazijnen tot de mandenmaker ze nodig had.

Naast de witte wijmen gebruikte men ook wijmen die niet werden ontschorst (bvb voor aardappelmanden, flessenkorven...) Verder waren er ook de buffenwijmen gebruikt voor zeteles, siervlechtwerk.. Deze wijmen verkreeg men door de in schors gedroogde wijmen een dag lang in water te koken. Daarna werd de schors losgeklopt met de platte kant van een hamer en werden de wijmen met de hand 'afgestreept'. Na het koken en strepen bleef een mooie wijm met een die roodbruine kleur over.

Voor de mandenvlechter echter met het vlechten kan beginnen moeten de wijmen eerst plooibaar worden gemaakt. Witte wijmen en buffenwijmen werden een dag in de beek gelegd. De niet ontschorste wijmen moesten 2 à 3 dagen nat worden gehouden.

-Manden vlechten

1. Bij het vlechten begint men eerste met de bodem (rond, ovaal, vierkant, rechthoekig)
2. Daarin worden opstaande 'staken' gemonteerd die het geraamte van de mand vormen.
3. Vervolgens vlocht men een 'bezit' met de eerste 12 wijmen. Men plooit de wijm aan de buitenkant over 2 staken, aan de binnenkant over 1 staak. Zo gaat men 4 lagen verder, bij iedere laag werd 1 staak versprongen. Zo ontstond een stevige basis.
4. Nadien vlochten men op een gewone manier, met 1 wijm telkens voor en achter de staak.
5. Bij het bereiken van een zekere hoogte werd met 6 wijmen opnieuw een dubbele steviger laag gevlochten. Dat gebeurde op dezelfde manier als bij het 'bezit'.
6. Dan kwam nog een beetje gewoon vlechtwerk.
7. Daarna werd de mand 'afgerand' en indien nodig of gewenst werd met de overschot van de afrandingswijmen nog een voet onder de mand gezet en de mand van oren voorzien.

Wijmenveld

Manden vlechten

Café Sinte-Vadde

Het caféetje is zeker 100j oud en stond vroeger op de hoek van een zandweg. Het huisje overleefde verschillende overstromingen. Het werd gekocht door de brouwerij van Ginder Ale (175.000 Bef – in ?) en vergrootte het met de stal.

Het trekt alle leeftijden aan. Eind november zijn er teerfeesten met volksspelen: vogelpik, bakschieten, kaarten.

Maar het café is vooral het visserscafé van de “Bornemse Kempvissers” – als de dodentocht van Bornem hier voorbijkomt, bakken de Kempvissers haring voor 7 à 8000 wandelaars.

Binnen ziet men fuiken, gedroogde vishuiden, een levensgrote viskop, foto's van vissers met hun buit, landbouwalaam, oude foto's van de streek en van overstromingen.

Café Sinte-Vadde was ook de locatie voor:

-een korte scène gedraaid door Dominique Deruddere

-de film met Josse De Pauw ‘iedereen beroemd’

-fragmenten voor ‘Viertakt’ met Ann Ceurvels

-en als café van tante Erna (waar de volkse vergaderingen plaats vonden en waar de vragen over de duistere gerechtelijke machinaties werden gesteld)

(Via Reek=zuidn. Voor in goede toestand of rij, reeks)

Langs de Reek staan er nog oude huisjes van de mandenvlechters

5-Sigmaplan

-Oorzaak plan

In 1953 richtte een dijkbreuk een heuse ravage aan in Wintam – in Nederland vielen er 2000 doden en bij ons stond er ongeveer 1200 ha onder water. In 1976 zette een bres bijna heel Ruisbroek blank, wat resulteerde in een versnelde uitvoering van het Sigmaplan.

De eerste dijken waren slechts 3 m hoog. Gedurende de eeuwen zijn ze verhoogd moeten worden omdat het waterpeil in de Schelde steeg o.m. door het smelten van de ijskap, het afsluiten van de Oosterschelde en de baggerwerken in de Westerschelde. De dijken waren opgebouwd uit aarde. De eigenaars van het aanpalend stuk land waren eigenaar van de dijk en moesten zorgen voor het onderhoud ervan. Dat bleef vaak in gebreke en wanneer er dan ook nog stormtij was, kon er een bres geslagen worden in de dijken met een overstroming tot gevolg. Dat was in 1953 het geval in Klein-Brabant en in 1976 in Ruisbroek. Na 1976 is het Sigmaplan van start gegaan. Het omhelst 3 componenten:

1) de dijken werden verhoogd van 7 m naar 8,3 m; de breedte werd verdubbeld. Aan weerszijden werden verstevigingen uitgevoerd: aan de waterzijde een kunstvezeldoek, hierop wijmen en wissel, een laag keien en asfalt; aan de polderzijde een kunstvezeldoek en grasbetontegels waarop enkel schapen kunnen grazen.

2) installeren van een potpolder: een potpolder is een laaggelegen, onbewoond gebied met een groot waterbergingsvermogen. Het water zou bij overstroming via een uitwateringssluis terug overgebracht worden naar de Schelde. Zo wordt de druk op de andere dijken verlicht en kan het waterpeil in de rivier worden verlaagd.

3) bouwen van een stormstuw achter Antwerpen: duur project (1 miljard euro) dat ook bij de

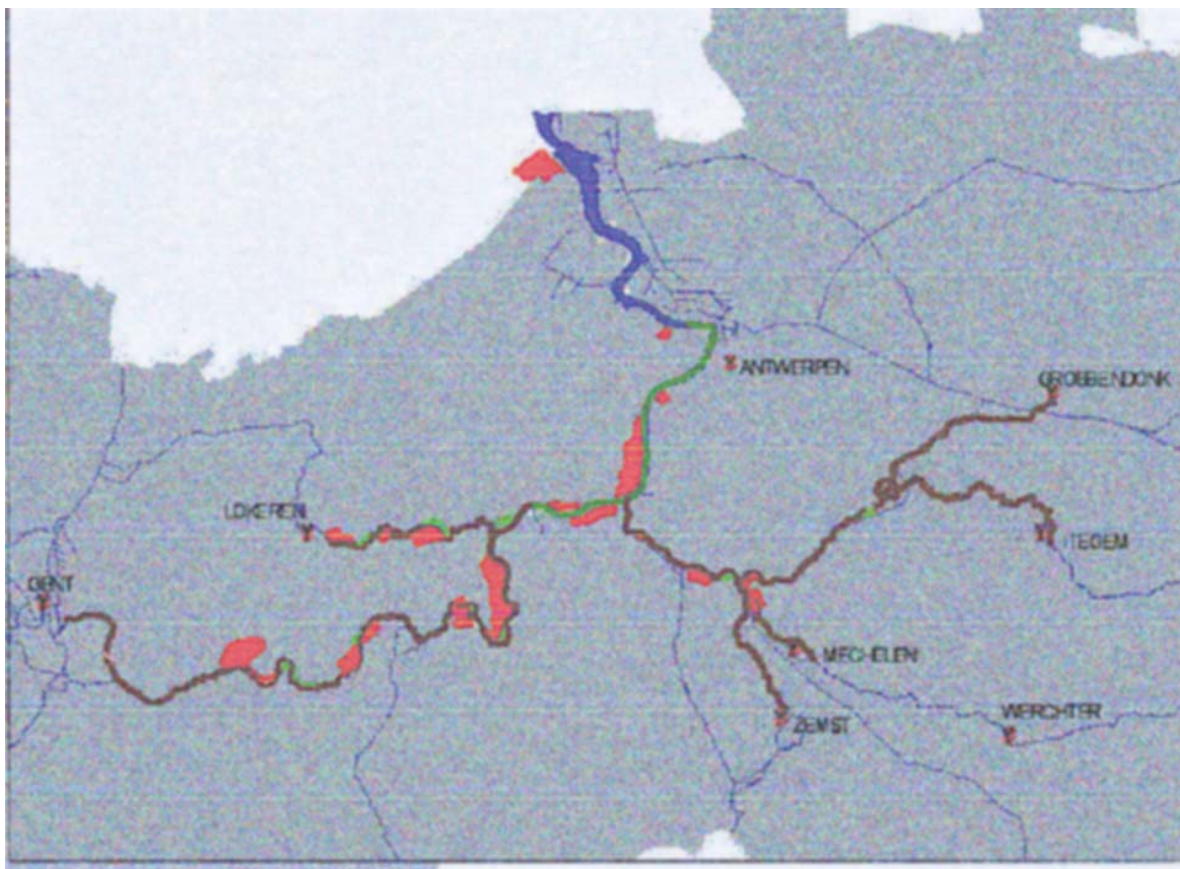
Nederlanders geen bijval kent.

-Aangepast sigmaplan

Het geactualiseerde Sigmaplan wil ruimte creëren voor de Schelde, zodat de kans op overstromingen daalt en dat landbouw en natuur hier ook van profiteren.

Van de 13 geplande overstromingsgebieden uit het eerste Sigmaplan moet alleen nog het grootste worden verwezenlijkt, namelijk dit van Kruibeke, Bazel en Rupelmonde, het zal volledig operationeel 650 ha overstromingsgebied realiseren.

Maar reeds zijn andere plannen in de maak omdat men beseft dat gezien de evoluties het waterpeil zal blijven stijgen en men kan de dijken niet blijven ophogen dus moet men de rivier meer ruimte geven, gebieden zijn reeds aangeduid om na 2010 maar tegen 2030 ook als GGG of GOG te worden ingericht en het gebied van het groot Schoor van Bornem van het Buitenland tot aan het nieuw sas van Wintham is er met zijn 23 ha bij.

6-Biologische waarderingskaart

-ontstaan

Op het einde van de gouden jaren zestig slaat de economische crisis toe met grote werkloosheid tot gevolg, de federale regering werkt allerlei plannen uit om jong afgestudeerden aan werkervaring te helpen.

Een van die plannen is het opmaken van een ecologische kaart van België zodat iedereen het voor eens en voor altijd over het zelfde praat met de zelfde waardemeters.

Vanuit het ministerie van Milieu en Volksgezondheid begint men in juni 1978 een ecologische kaart te maken van België, men wil hiermee de vegetatie in kaart brengen rekening houdend met:

-zeldzaamheid	1-4
-biologische kwaliteit	1-3
-kwetsbaarheid	1-3
-vervangbaarheid	1-3

Al deze punten kregen een op hun beurt een waardemeting, hoe hoger de score hoe waardevoller. Een optelling van deze punten gaf dan een waardecijfer die werden dan ondergebracht in 3 onderverdelingen.

-Biologisch zeer waardevol	donker groen
-Biologisch waardevol	licht groen
-Biologisch minder waardevol	wit

Het waren afgestudeerde landbouwingenieurs en biologen die het veldwerk deden en alles in kaart brachten, behalve de stadsparken, bebouwde kommen en industrieterreinen.

Zij gaven niet alleen waarde aan biologische diversiteit van een gebied, zij brachten ook in kaart wat er groeide en verdeelden voor de invulling van de kaart alles in klassen, gaande van A tot U.

Zo is A bijvoorbeeld stilstaand water en B zijn akkers.

Daarenboven werden ze nog eens in subklassen verdeeld om nog duidelijker te zijn.

Om dus deze kaart Biologische Waarderingskaart goed te gebruiken en te interpreteren vraagt men best de hulp van een bioloog, zij is vooral een hulpmiddel om een goede kijk te hebben op de ruimtelijke ordening en geeft een ruime kennis van het milieu.

-hoe voor dit gebied

Het ganse gebied tot aan het groot schoor is bijna volledig donker groen met een stukje licht groen rond De Notelaer, het Groot Schoor zelf is wit evenals grote delen van het Buitenland.

Veel voorkomende afkortingen

Sf= vochtig wilgenstruweel op voedselrijke bodem, vooral tussen dijk en Schelde.

Lh= populierenaanplant op vochtige grond, tussen dijk en bewoonde kernen.

Bu= akker op kleiige bodem.

Aev= eutrofe plas met slibrijke bodem, stilstaand water.

Kd= dijk

Verklaringen:

Metafoor: beeldspraak, begrip wordt vervangen door een beeld en er is overeenkomst tussen beeld en verbeelde (vb. jeugd=lente)

De Honte: Was niet meer dan een veenriviertje dat uitmondde in De Schelde bij Hontenise; Honte betekent ook een modderige plaats aan de monding van een stroom.

Websites met info:

[http://www.scheldeschorren.be/CMSimple/?Vroeger ...:Westerschelde](http://www.scheldeschorren.be/CMSimple/?Vroeger...:Westerschelde)